

12

*edició
revisada*

- **Les celebracions dominicals en pobles petits**
- **Les ofrenes i taxes amb motiu de la recepció de serveis eclesials**
- **Missa pro populo, misses de binació i almoines (estipendis)**

Consell Episcopal

Arquebisbat de Tarragona

Col·lecció Tau - Documents, n. 12

Edita: Arquebisbat de Tarragona
Pla de Palau, 2
43003 Tarragona

Dipòsit legal: T-1693-06

Imprès a Indústries Gràfiques Gabriel Gibert, SA.

© de l'edició i del text: Arquebisbat de Tarragona

Les celebracions dominicals en els pobles petits

Document aprovat pel Consell Episcopal el 25 de gener de 2000

Revisat pel Consell Episcopal el 31 d'octubre de 2006

El diumenge és la Pasqua de la setmana

La manera com vivim el diumenge té molta importància per a la vida cristiana dels fidels i de les comunitats eclesials. «El *dia del Senyor* —com ha estat definit el diumenge des dels temps apostòlics— ha tingut sempre en la història de l'Església una consideració privilegiada per la seva estreta connexió amb el nucli mateix del misteri cristià. El diumenge, en efecte, recorda, en el ritme setmanal del temps, el dia de la resurrecció de Crist. És la *Pasqua de la setmana*.» Així comença la carta apostòlica del papa Joan Pau II *Dies Domini*, 'el Dia del Senyor'.

Cal tenir present tot el que diu aquesta primera carta apostòlica dedicada al diumenge, com també el que diu el concili ecumènic Vaticà II (SC 106), el *Catecisme de l'Església catòlica* (n. 1166, 1167 i altres) i el nostre concili provincial Tarraconense en resposta a aquesta problemàtica, molt suggerida en la seva preparació (Res. 59–65).

Tota aquesta riquesa i importància del diumenge ara la reflexionem

aplicant-la als llocs petits en el cas que no puguin tenir la celebració de l'eucaristia.

Quan parlem de *celebració dominical dels cristians* volem dir la celebració de l'eucaristia o només la celebració de la Paraula i la comunió eucarística sense prevere (o «en espera del prevere»¹). Però no ens referim a dues possibilitats que siguin igualment importants o que estiguin al mateix nivell. La celebració primordial és la celebració de l'eucaristia celebrada per un bisbe o per un prevere; l'altra, sense bisbe o prevere, tot i subratllar la importància de la Paraula i de la comunió eucarística, només s'ha de fer quan no hi pugui haver la celebració de l'eucaristia i aquells fidels corrin el perill de quedar-se sense cap celebració. No hi ha d'haver confusió en el caràcter de les dues classes de celebracions i dels ministeris que s'exerceixen en cada una d'elles. Al contrari, aquesta segona celebració ha de fer augmentar «el desig entre els fidels de participar en la celebració eucarística, i ha de

¹ Bella expressió emprada pel papa Benet XVI, per indicar que només la presència del prevere assegura la litúrgia eucarística, forma ordinària de la celebració del dia del Senyor.

fer-los més disposats a participar-hi» (Directori de la Congregació per al Culte Diví sobre «Les celebracions dominicals en absència de prevere», 2 de juny de 1988, n. 22). «Cal que els fidels s'adonin bé del caràcter supletori d'aquestes celebracions i que no poden ser considerades com una solució òptima per a les noves dificultats o una concessió feta a la facilitat» (Dir. n. 21).

Quan parlem d'*agrupació de parròquies* volem expressar senzillament el conjunt de parròquies, amb els seus llocs de culte, encomanades a la cura d'un mateix rector.² En aplicar els criteris que segueixen convé tenir present la situació de les parròquies veïnes.

A cada agrupació de parròquies amb llocs de culte de menys d'uns 200 habitants el rector hauria de distribuir les celebracions de l'eucaristia de manera que en pugui celebrar tres, com a màxim, el diumenge o dia de precepte, al matí, amb un horari que permeti una bona celebració i una estona per a les confessions i altres atencions als feligresos abans i després de cada missa, així com per a poder traslladar-se amb temps suficient. Una quarta missa, si és necessari, hauria de ser el diumenge a la tarda. A la vigília es podrien programar una o dues celebracions de l'eucaristia, amb els mateixos criteris esmentats anteriorment.

² Tal com es planteja en el document «Agrupació de parròquies», aprovat el 23 d'abril de 2002 (Col. Tau, n. 6)

A tots els llocs on hi hagi celebració dominical dels cristians el rector tindrà cura que hi hagi les celebracions dels sacraments que siguin convenients, i, amb l'ajuda dels col·laboradors que calgui, que no hi manquin les activitats pastorals necessàries i possibles, com és el cas del servei de catequesi, de Càritas..., i que hi hagi fidels veritablement compromesos amb l'Església al servei de l'anunci de la bona nova de Jesucrist.

Les celebracions dominicals de cristians sense prevere es faran d'acord amb el Directori de la Congregació per al Culte Diví referent a aquest tema de 2 de juny de 1988 i el que hi hagi establert a l'arxidiòcesi, tenint present els següents criteris diocesans per a l'aplicació de l'esmentat directori.

Criteris diocesans

1. Els pobles de menys d'uns 200 habitants tindran cada diumenge la celebració dominical dels cristians (Dir. n. 6) si en aquestes parròquies o llocs de culte hi ha una assistència regular d'un mínim de persones (entorn de 10). A l'hora de fer el discerniment hi pot haver algun factor especial que aconselli altrament.
2. A les parròquies i llocs de culte en què hi hagi d'haver la celebració dominical dels cristians es planificarà les que seran celebració de l'eucaristia i les que seran celebra-

ció sense prevere (de la paraula de Déu amb la comunió eucarística) (Dir. n. 20).

Això es considerarà per agrupacions parroquials. A la parròquia referent (o principal), o referents, de cada demarcació hi haurà almenys una celebració de l'eucaristia cada diumenge al temple parroquial i a una hora convenient per a fer-la bé i poder-hi assistir fidels que resideixin en altres nuclis habitats.

A la resta de parròquies o llocs de culte que siguin de menys d'uns 200 habitants i els correspongui tenir celebració es planificaran les celebracions dominicals de manera que cada diumenge (o festa de precepte amb la seva vigília) tinguin una celebració: missa o celebració sense prevere, a la mateixa hora.

3. Es procurarà que les celebracions als llocs petits siguin en diumenge (o festa de precepte) per tal de fomentar el sentit de festa del diumenge i d'ajudar a mantenir la «identitat del poble».

Cal també tenir present que l'assemblea sense prevere «mai no pot tenir lloc el diumenge en els indrets en què el mateix dia s'ha celebrat la missa o s'hi celebrarà, o bé ha estat celebrada el vespre del dia anterior» (Dir. n. 21).

4. Això es farà distingint entre estiu (juliol i agost) i hivern.

Als llocs on només se celebri a

l'estiu, es determinarà quins dies de la resta de l'any seran adients per a fer-hi una celebració i quina celebració en concret. I es veurà si fan falta ajudes d'altres preveres per a aquests dies.

Semblantment es farà en els llocs que no tinguin celebració regular ni a l'estiu. Es determinarà les celebracions que tindran al llarg de l'any.

Els diumenges i altres dies de precepte que no hi hagi celebració se'ls invitarà a anar a una parròquia (o lloc de culte) veïna.

5. Tenint en compte tot l'exposat, es veurà quantes persones farien falta a cada agrupació de parròquies per tal de fer, i ben fetes, les celebracions sense prevere.
6. Per tal d'ajudar el rector a fer les celebracions sense prevere, dins la seva agrupació de parròquies, se cercarà en primer lloc diaques. En absència de diaques es triarà preferentment acòlits i lectors instituits per al servei de l'altar o de la paraula de Déu. Si tampoc no n'hi ha, poden ser designats laics amb missió pastoral, que puguin exercir aquesta missió en virtut del baptisme, la confirmació i la missió episcopal (cf. Dir. n. 30). No sempre serà possible que siguin del mateix lloc, per això es demanarà disponibilitat a religiosos, religioses i laics d'altres llocs que puguin fer aquest servei.

7. Per tal de fer el pla concret de celebracions dominicals a cada agrupació de parròquies, el rector es reunirà amb l'arxiprest i amb el vicari episcopal. Un cop vistes les necessitats reals que hi ha, cercaran les persones adients amb la col·laboració, si cal, del Secretariat Diocesà de Laics amb Missió Pastoral. Aquest secretariat podrà ajudar en la formació dels laics candidats a assumir una missió pastoral.
8. El pla concret de celebracions i la proposta de designació de les persones es presentarà al senyor arquebisbe per a la seva aprovació. La designació de les persones es farà per un temps determinat i renovable i es manifestarà públicament a la comunitat (Dir. n. 30).
9. Caldrà proveir convenientment la formació de les persones i el manteniment de les seves opcions i motivacions. D'això n'és responsable en primer lloc el rector amb l'ajuda dels organismes diocesans corresponents.
10. Quan el rector d'una agrupació de parròquies pugui disposar de l'ajuda d'algun altre prevere, de manera no habitual o esporàdica, se celebrarà l'eucaristia en alguna o algunes parròquies o llocs de culte que aquell o aquells diumenges no haurien tingut celebració de l'eucaristia, segons el que diu el directori en el número 25: «Que hom observi la primacia de la celebració eucarística per damunt de les altres activitats pastorals sobre el diumenge.»

Les ofrenes i taxes

amb motiu de la recepció de serveis eclesials

DECRET

de 22 de març de 2005 pel qual s'estableixen les ofrenes i taxes pels serveis sacramentals i administratius a la nostra arxidiòcesi

Antecedents

Fa trenta anys que es va disposar per a la nostra arxidiòcesi un sistema de col·laboració econòmica dels fidels en ocasió dels serveis sacramentals i administratius que ofereix l'Església en el qual no es quantificaven les aportacions, sinó que s'invitava a fer un donatiu responsable d'acord amb les disponibilitats personals i la prestació rebuda.

Observada l'experiència d'aquest llarg període, que ha fet sentir la necessitat d'una reflexió sobre aquesta norma pastoral,

Ateses les resolucions del concili provincial Tarraconense referents a aquest assumpte,

Partint d'una àmplia consulta feta a través dels arxiprestats,

Aprovada una ponència del Consell Episcopal, la qual va ser presentada pel Vicari General al Col·legi d'Arxiprestos i, posteriorment, al Consell Presbiteral,

Recollides les opcions manifestades per aquests dos organismes, a partir de les quals el Consell Episcopal va sotmetre a nova consulta dels arxiprestats un projecte de taula de valors per als diversos serveis — sacramentals i administratius (ofrenes i taxes) —, tant parroquials com diocesans,

Per ajudar les parròquies en la seva aportació al fons comú diocesà i contribuir a la sustentació del clergat,

Determinacions

Pel present DECRET, aprovo l'adjunta relació d'ofrenes i taxes que vigiran per a tota la nostra arxidiòcesi.

Són excepció d'aquesta norma general aquells llocs de culte que, pel que fa a la celebració de casaments, es regeixen per un estatut particular actualment reconegut, i també el Tribunal Eclesiàstic, pel que fa a les tramitacions que li són pròpies. Tant aquells com aquest, però, caldrà que presentin a l'aprovació diocesana els valors que proposin establir, sol·licitant la preceptiva autorització per poder procedir, sempre que calgui, a la seva modificació.

Els imports aprovats tenen un valor indicatiu a la baixa, és a dir que poden ser substituïts per uns altres d'inferiors als proposats, no, però, superiors.

L'aportació rebuda per aquests conceptes es destinarà en el 60% al prevere, i en el 40% a la parròquia.

En el cas que l'aportació sobrepassés el valor indicat, la quantitat excedent es considerarà com a donatiu destinat a la parròquia, mentre no consti la voluntat contrària per part del donant.

El present decret entrarà en vigor a partir del dia 1 de maig.

Aquesta aprovació es fa per a 2 anys *ad experimentum*, passats els quals, si no es disposa altrament, serà ratificat automàticament.

Ho decreta i signa l'Excm. i Rvdm. Sr. Arquebisbe de Tarragona.

† Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona i primat

Davant meu,

Joaquim Claver Caselles
Secretari general i canceller

Relació d'ofrenes i taxes

Pels serveis parroquials

1. Administració del baptisme. 25,00 EUR 2. Assistència del matrimoni (amb l'expedient) de feligresos, a l'església parroquial o en una ermita o santuari. 90,00 EUR	3. Assistència del matrimoni (sense l'expedient) de no feligresos, a l'església parroquial o en una ermita o santuari. 150,00 EUR 4. Expedients matrimonials (sense celebració), d'un sol contraent o de tots dos. 20,00 EUR

5. Celebracions d'exèquies.
60,00 EUR
6. Certificacions simples d'actes sacramentals (extret).
3,00 EUR
7. Còpia literal i íntegra de partides sacramentals.
6,00 EUR
8. Tràmit d'entaulament.
15,00 EUR
9. Recerca i certificació o còpia literal de partides antigues amb finalitat històrica o civil.
15,00 EUR

Pels serveis de la cúria diocesana

10. Certificats.
3,00 EUR

11. Recerca i certificació o còpia literal de partides antigues amb finalitat històrica o civil.
15,00 EUR
12. Certificats de vins de missa.
20,00 EUR
13. Aprovació d'estatuts d'associacions o fundacions.
30,00 EUR
14. Tramitació de la inscripció al Registre d'Entitats Religioses del Ministeri.
30,00 EUR
15. Tramitació de rectificació de partides amb assentament registral.
15,00 EUR

---

*Extracció de la ponència del Consell Episcopal
presentada al Col·legi d'Arxiprestos i al Consell Presbiteral*

1

**Una qüestió
que té la seva importància**

L'economia de les comunitats eclesials sempre l'hem de tractar d'acord amb la identitat i amb la missió que són pròpies de l'Església.

D'entre tots els capítols que configuren l'economia de l'Església, n'hi ha un, entre d'altres, que, des de fa temps,

preocupa les diferents comunitats eclesials, s'ha tractat en els organismes corresponents i el Sr. Arquebisbe, amb el seu Consell Episcopal, ha pres unes decisions en bé de la pastoral a la nostra arxidiòcesi.

Es tracta de les aportacions econòmiques dels fidels en ocasió de rebre uns sagraments i altres diferents serveis que ofereixen les comunitats eclesials.

Parlem d'*ofrenes* quan es tracta de la recepció de sagraments i sacramentals, i de *taxes* quan es tracta d'actes administratius (c. 1264).

2

Diferents aspectes que cal tenir en compte, dins d'un conjunt coherent

Es tracta d'una qüestió molt complexa que ha de contemplar, de manera coherent, diferents aspectes, com és el plantejament teològic sobre la identitat i la missió de l'Església i la celebració dels sagraments; la naturalesa dels serveis que ofereix una comunitat; l'atenció del conjunt de la pastoral; els receptors dels sagraments i dels altres serveis, en la seva situació concreta; el tractament del vessant econòmic, que forçosament està implícit en tots aquests serveis; el context sociocultural en el qual es realitzen, i la imatge d'Església que se'n desprèn.

Tenint en compte tot aquest conjunt d'aspectes s'han pres una sèrie de decisions amb l'objectiu d'ajudar a subvenir a les necessitats de l'Església: la sustentació del clergat i l'ajuda a les parròquies i al fons comú diocesà.

3

Tres possibles sistemes. L'opció de l'arxidiòcesi

Els sistemes poden ser: els aranzels, la supressió dels aranzels i la substitució dels aranzels.

Els aranzels. D'entre les maneres de fer aportacions els fidels en ocasió de rebre uns serveis, tradicionalment hi havia l'aportació en forma d'aranzels: establir unes quantitats fixes obligatòries. Després del concili ecumènic Vaticà II, aquesta forma dels aranzels, com moltes altres realitats eclesials, va estar sotmesa a revisió.

La supressió dels aranzels. Vol dir no demanar res amb motiu de rebre aquests serveis.

La substitució dels aranzels. A la nostra arxidiòcesi es va fer la revisió del sistema d'aranzels entre els anys 1975 i 1977. Prèvia consulta al Consell Presbiteral i al Capítol de la Catedral, el Sr. Arquebisbe Dr. Josep Pont i Gol va decidir que el sistema seria el de la substitució dels aranzels, que consisteix a demanar una aportació responsable en ocasió de rebre un servei eclesial.

Actualment, feta la revisió per part del Col·legi d'Arxiprestos i del Consell Presbiteral, el Sr. Arquebisbe, Mons. Jaume Pujol, amb el seu Consell Episcopal, ha decidit continuar amb el mateix sistema però *degudament regulat amb unes quantitats indicatives iguals per a tota l'arxidiòcesi, que els responsables dels diferents serveis tenen obligació de proposar i demanar explicant-ne les motivacions i els objectius*, amb el benentès que no es poden demanar unes quantitats que no estiguin aprovades ni es pot demanar més, i que sempre s'ha de fer un tractament específic en els

casos de persones realment pobres, de les que hi posin objeccions i de les que facin l'aportació equivalent d'altres maneres, com pot ser a través de quotes fixes.

Es va demanar —i es demana— un esforç per educar els membres de les comunitats a fi que col·laborin a subvenir a les necessitats de l'Església. Es deia —i es diu— que en aquestes ocasions s'ha de *fer créixer en els nostres cristians el sentit de pertinença a la comunitat parroquial i diocesana respectiva i fer comprendre que és ella que ha de subvenir a les seves pròpies necessitats* (cf. BOAT, 1975, n. 66, p. 390-392).

4

Tenim moltes necessitats econòmiques

Cal dir que són moltes més de les que es poden atendre si tenim en compte les necessitats pastorals diocesanes, arxiprestals i parroquials, la sustentació del clergat i d'altres persones remunerades, la conservació i restauració de temples, ermites, cases rectorals, centres de pastoral i infraestructures necessàries, la conservació i restauració del patrimoni artístic i documental i l'atenció als més pobres de la nostra societat. Hi ha molts fidels que no són conscients de totes aquestes necessitats i de les disponibilitats econòmiques indispensables que requereixen. A més, cal dir que queden moltes necessitats

per atendre, ja que no disposem dels recursos que convindrien per fer-hi front. El concili provincial Tarraconense, en tractar de les qüestions econòmiques, no solament parla de sostenir les activitats que precisa el nostre temps, sinó que, a més, urgeix a preparar i iniciar els projectes que els reptes pastorals del futur exigeixen d'afrontar ja des d'ara (Res. 165). El moment de rebre uns serveis eclesials pot ser una ocasió molt adient per fer prendre consciència de totes aquestes mancances i de la solidaritat que hem de tenir amb les parròquies més pobres, amb les necessitats pastorals diocesanes i amb la responsabilitat de l'arxidiòcesi envers les altres Esglésies germanes, les missions, el Tercer Món i l'Església universal. En aquest sentit, cal que el fons comú diocesà tingui les disponibilitats necessàries per tal de donar resposta adient a aquestes responsabilitats i fomentar de manera real i efectiva la comunicació cristiana de béns amb solidaritat generosa.

5

Cal perseguir diferents objectius de manera coherent

Tenim l'objectiu *d'aconseguir un nivell d'autofinançament suficient*, com ens ho recorda el concili provincial Tarraconense (Res. 165), i convé no perdre'l de vista i activar-lo, tant per principis eclesials com per previsió de possibles canvis de futur que es puguin donar, que s'estan ja debatent

en l'àmbit polític i en els mitjans de comunicació social.

Tenim també l'objectiu, com diu el mateix Concili (encara que la resolució no sigui vinculant: Res. 166), d'animar i urgir *els fidels cristians a destinar un tant per cent dels seus ingressos al sosteniment de l'Església*. I posa com a criteri indicatiu *l'u per cent*. I afegeix que *el qui pot més també ha de ser més generós*. Si realment tots els fidels de l'Església catòlica donessin aquest u per cent, i els qui poden més fossin més generosos, es podria acomplir l'altre ideal de *la gratuïtat de tots els serveis religiosos*, a què fa referència també el Concili en la mateixa resolució. De fet, no estem en aquella situació d'aportació generosa pel que fa als ingressos, ni molt menys; estem molt lluny d'aquelles aportacions regulars i fixes desitjables, fetes d'altres maneres, que podrien permetre de plantejar no haver de demanar res en ocasió de la recepció de serveis eclesials. Per això, mirant amb realisme la situació actual, la substitució dels aranzels per aportacions responsables pot ser una manera, si més no, d'apropar-nos efectivament a aquell ideal. D'una banda pot ser una ocasió per deixar clar que els serveis que ofereix la comunitat eclesial *no es paguen*, però d'altra banda la recepció d'aquells serveis es converteix en una ocasió i una manera de fer efectiva aquella aportació per al sosteniment de l'Església segons els

propis ingressos i amb responsabilitat generosa. Aquest sistema ha d'estimular la resposta dels receptors dels serveis envers la comunitat que els fa possibles i els ofereix a uns costos econòmics reals.

6

Distribució de les aportacions dels fidels

Continua vigent la distribució percentual actual d'aquestes aportacions dels fidels: el 60% es destina a la sustentació del clergat i el 40% al fons comú de la comunitat, el qual ajuda la parròquia a satisfer l'aportació al fons comú diocesà que té assignada. Cal tenir en compte que aquests percentatges s'han de reflectir correctament en les declaracions personals i institucionals.

7

Els casaments

Referent als casaments, hi ha llocs de culte no parroquials que, ja des que es va instaurar aquest sistema, continuen amb el sistema d'aranzels. Aquests llocs han de tenir els aranzels aprovats pel Sr. Arquebisbe i així ho han de fer cada vegada que els vulguin modificar, amb indicació clara de la destinació dels diferents conceptes en els quals es poden desglossar.

Els tribunals eclesiàstics

El mateix s'ha de dir pel que fa als tribunals eclesiàstics, que també des dels inicis es regeixen per aquest sistema d'aranzels, encara que en

realitat siguin molt mòdics i sempre atenen oportunament les persones necessitades (CIC, 1649).

Missa pro populo, misses de binació i almoines (estipendis)

Document aprovat pel Consell Episcopal el 23 de setembre de 2006

Preàmbul

«Calia complir això sense deixar allò altre» (Mt 23,23)

I allò altre és el més important: cercar el regne de Déu i la seva justícia. La present qüestió ocupa un lloc menor, és clar, perquè pertany a la disciplina de l'Església en relació amb la celebració de l'eucaristia, una disciplina regulada —com a fruit de l'experiència— pel dret de la mateixa Església: CIC, cànons 945-958; Motu proprio *Firma in traditione*, del papa Pau VI (13 de juny de 1974), a AAS 66 (1974) 308, o el Decret de la Congregació per al Clergat *Mos iugiter*, sobre les anomenades Misses plurintencionals o col·lectives, a AAS 83 (1991) 443-446.

Antecedents i fonament

1. L'Eucaristia dominical té una expressivitat pròpia pel que fa a la

visibilització de l'Església: és expressió de l'Església local quan és presidida pel bisbe en la missa estacional i és expressió de la porció més petita del poble de Déu, la parròquia, quan és presidida pel rector propi —en comunió amb el bisbe. I aquest és el bell fonament de l'anomenada *missa pro populo*,¹ que el CIC indica com una de les principals obligacions del rector, el qual cada diumenge i dia festiu l'ha de celebrar. Aquesta *missa pro populo* és indicadora del fet que la missa parroquial és reunió de l'assemblea del poble sant de Déu que viu en aquell lloc, i aquesta missa mai no es pot «privatitzar», és l'eucaristia de tots i per a tots.

2. L'eucaristia, que és oferta pels vius i pels difunts, té un valor infinit perquè és el memorial del sacrifici de Crist. Els fruits de l'eucaristia són per a tots —sense límits— per-

¹ CIC 388; 429; 534, 543 § 2, 2n.

què no hi ha cap home o dona, viu o difunt, pels quals el Crist no hagi donat la vida. Preguar pels difunts en la celebració eucarística és una praxi que pertany a allò que l'Església ha fet sempre i a tot arreu. Així ho indica el Cànon romà, que reflecteix el bell costum de fer memòria en el Senyor dels germans que han arribat al terme del seu pelegrinatge en aquest món. En l'antiga litúrgia de la Tarraconense era costum que el diaca, en el *memento defunctorum*, digués el nom dels fidels difunts per tal de fer-ne memòria piadosa.²

3. El costum de fer una oblació monetària per a la celebració de la missa per una intenció particular és molt posterior, però al segle IX ja estava difosa, tant que ben aviat es va haver de legislar canònicament la qüestió.³
4. L'origen dels estipendis de la missa rau en la litúrgia de la presentació de les ofrenes. Des d'antic els fidels participaven en la celebració de l'eucaristia presentant el pa i

² En la tradició litúrgica hispànica existeix la pregària variable *post nomina*, que es feia després de la lectura dels noms dels difunts pels quals hom pregava.

³ En el sínode romà de l'any 826, presidit pel papa Eugeni II, és refusada la praxi dels estipendis per raó de possible simonia. La història de la litúrgia occidental, sobretot quan fa la introducció de les misses privades, explica l'evolució d'aquesta praxi.

el vi per a l'ofrena del Memorial, praxi que va tendir a desaparèixer. De les ofrenes presentades pel poble se n'escollia una part per a la celebració, i la resta era per als pobres o per als clergues. A aquesta ofrena ben aviat s'hi van afegir altres dons en espècie i s'hi va ajuntar finalment l'ofrena en diner. La processó de les ofrenes acaba a l'altar del Senyor, que és també l'altar dels pobres. Així ho predicava sant Joan Crisòstom. Déu, nostre Senyor, no necessita els béns materials, sinó l'ofrena del cor: un cor que és capaç de compartir. La comunió eucarística ha de ser el fonament de la comunió de béns (cf. 2Co 8,14 i Ac 2,42-47).

5. En el seu origen aquestes almoines tenien una finalitat social i també d'ajuda al prevere, sobretot quan aquest no tenia assegurada una nòmina per al seu sosteniment. Encara avui aquesta almoina que percep el prevere s'ha d'entendre en el sentit que estableix el concili Vaticà II: «I els béns, que els preveres, igual que els bisbes, adquireixen en ocasió de l'exercici d'algun ofici eclesial, salvat el dret particular, els esmerçaran primer en llur honest sosteniment i en el compliment de les obligacions del propi estat, i els que sobrin, els destinaran al bé de l'Església o a les obres de caritat» (*Presbyterorum ordinis*, 17).
6. Aquesta dimensió social, o bé de sustentació decorosa de la vida del

clergue, és el que justifica l'acceptació d'aquesta almoïna o estipendi. I la normativa de l'Església —fruit d'una experiència— és seriosa i estricta, justament per no donar ni de lluny cap aparença de comerç al voltant de la celebració de l'eucaristia: «En matèria d'almoïnes de misses, cal evitar fins i tot la més petita aparença de negociació o de mercadeig» (CIC, c. 947).

7. L'eucaristia no té cap proporció amb el que nosaltres podem oferir (*ex opere operato*). Però aquesta gràcia és més fructuosa (*ex opere operantis*) amb la *devotio cordis* (l'amor amb què el fidel participa de l'eucaristia). Aquesta *devotio* ha cercat d'expressar-se amb el dejuni i l'almoïna, que d'alguna manera han acompanyat habitualment la celebració de l'eucaristia. Per això és educatiu ensenyar els fidels a participar ells mateixos en la celebració en la qual es prega per les intencions que ells han encomanat.
8. L'almoïna donada en ocasió de la celebració de l'eucaristia és signe

de la participació del cor, com una ofrena que acompanya la pregària i en certa manera l'autentifica. És recordar-nos dels pobres quan participem de la celebració de l'eucaristia. Alguna cosa de nosaltres mateixos hem d'oferir al Senyor, encara que sigui pobre i petit (cf. Jn 6,9), perquè ell ens ho retorni com un do incomparablement més gran. L'ús del diner és dignificat per la caritat que som capaços de fer quan participem de l'eucaristia.

9. És així que el sacerdot, seguint la normativa canònica, no pot rebutjar per un fals progressisme l'oblació d'uns diners oferts per a la celebració eucarística, però també té l'obligació d'educar aquest gest davant dels fidels.
10. Expressions com «pagar una missa», «quan val una missa», «cobrir una missa», «encarregar una missa»..., salvada la bona intenció, són inadequades. Són més apropiats mots com: donatiu, almoïna o estipendi.

Nota

El número 110 de *Cuadernos Phase* està dedicat íntegrament a la qüestió dels estipendis. CPL, Barcelona 2000. Allí hi ha una interessant i seleccionada bibliografia.

Orientacions i normes

Principis generals

1. «Segons l'ús aprovat de l'Església, és permès a qualsevol sacerdot que celebri o concelebrin la missa de percebre una almoina per tal d'aplicar la missa per una intenció determinada» (CIC, c. 945 § 1).
2. «Es recomana vivament als sacerdots que celebrin la missa per les intencions dels fidels, sobretot dels pobres, encara que no en rebin cap almoina» (CIC, c. 945 § 2).
3. «Cal aplicar una missa distinta per a cada intenció per a la qual ha estat oferta i acceptada una almoina, per petita que sigui» (CIC, c. 948).

Missa pel poble

«El rector [...] cada diumenge i cada festa que siguin de precepte a la seva diòcesi, té l'obligació d'aplicar la missa pel poble que té confiat; el qui es trobi legítimament impedit de fer-ho, l'aplicarà aquests mateixos dies per mitjà d'un altre, o uns altres dies ell mateix. [...] El rector que té cura de diverses parròquies, els dies esmentats [...] té obligació d'aplicar només una missa per tot el poble que té confiat» (CIC, c. 534 § 1 i 2).

Quan se celebren dues o més misses per dia (p.e. el diumenge)

1. El sacerdot que un mateix dia celebra més d'una missa, pot aplicar-les cadascuna per la intenció per a la qual l'almoina fou oferta; amb tot, llevat del dia de Nadal del Senyor, que es quedi només amb l'almoina d'una missa, i destini les altres a les finalitats determinades per l'Ordinari» (CIC, c. 951 § 1).
2. El sacerdot que concelebra una segona missa el mateix dia, no pot rebre per ella cap almoina sota cap títol (CIC, c. 951 § 2).
3. Quan se celebra més d'una missa (la qual és oferta pel poble o bé amb almoina), les altres es poden celebrar amb estipendi —i destinar-lo als fins caritatius que determini el Prelat (*Motu proprio Firma in traditione*, de 13 de juny de 1974)— o a intenció del Prelat. Si se celebra amb estipendi, aquest s'ha de lliurar al Departament per als Assumptes Econòmics de l'Arquebisbat, indicant-ne la procedència; si se celebra a intenció del Prelat, s'ha de comunicar igualment a aquest Departament. Tot això llevat dels dos casos següents:
  - a) El prevere que habitualment diu més d'una missa, si en diu

dues o tres de més, al cap del mes pot aplicar dues o tres misses lliurement per les seves intencions.

b) En el cas d'una petició d'intenció amb almoïna per aplicar en diumenge o dia festiu, havent celebrat una missa *pro populo* i una missa amb almoïna (o només una missa amb almoïna), es poden aplicar altres misses sense percebre l'almoïna, amb el compromís de celebrar entre setmana, i amb almoïna, tantes misses com intencions aplicades. En aquest cas, el dia de precepte es poden unir intencions, amb la deguda prudència envers els interessats, i aplicar entre setmana tantes misses com almoïnes rebudes. És ben clar que s'han de celebrar tantes misses com almoïnes rebudes.

4. En parlar de l'almoïna de la missa no s'exclou de poder percebre una gratificació per algun altre

concepte complementari, com per exemple quilometratge, despeses adjuntes, agraïment... (l'anomenada antigament penalització).

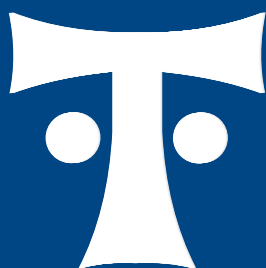
Una missa amb més d'una intenció

En el cas que els oferents, prèviament i explícitament advertits, s'avinguin lliurement al fet que les seves almoïnes siguin acumulades junt amb d'altres per a la celebració d'una sola missa, serà lícit satisfer aquestes ofrenes amb una única missa, aplicada per la intenció «col·lectiva». Aquesta modalitat —que és una excepció de la llei canònica— és permesa no més de dos cops per setmana (Decret de la Congregació per al Clergat *Mos iugiter*, de 22 de febrer de 1991). En aquest cas el prevere només pot percebre l'equivalent al donatiu (estipendi) d'una almoïna establerta.

Col·lecció Tau - Documents

Títols publicats:

- 1. Cridats i invitats a participar en el treball d'evangelització**
Mons. Lluís Martínez Sistach
- 2. El sagrament del perdó, un sagrament que cal descobrir**
Delegacions diocesanes de Catequesi, Litúrgia i Pastoral Familiar
i Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós
- 3. Caridad pastoral, pastoral de la caridad**
Pedro Jaramillo Rivas
- 4. Reorganització diocesana davant la disminució de preveres**
Mons. Lluís Martínez Sistach
- 5. — Cristo, “nuestra esperanza”,
revela el sentido de la vida y de la historia**
— **L'Església catòlica enfront de les culpes del passat**
Bruno Forte
- 6. Agrupació de parròquies**
- 7. Enviats per a donar fruit**
Mons. Lluís Martínez Sistach
- 8. Orientacions sobre l'admissió i l'acompanyament
en el Catecumenat Diocesà d'Adults**
- 9. Memoràndum per al rector de parròquia**
- 10. Estatut de l'arxiprestat**
- 11. Persones, creients i pastors**
Mn. Miquel Barbarà Anglès
- 12. — Les celebracions dominicals en pobles petits**
— **Les ofrenes i taxes amb motiu de la recepció de serveis eclesials**
— **Missa *pro populo*, misses de binació i almoines (estipendis)**

Arquebisbat de Tarragona

Col·lecció Tau - Documents